

DANMARK BLEV MIT PARADIS

Da Kais danske far døde i 1989, gjorde Kai et rørende fund dybest inde i den gamle købmands klædeskab: – Her lå den rygsæk og alt det tøj, jeg havde haft på eller med fra Finland og ikke skænket tanke i årtier.

En dag standsede en bus i en lille sonderjysk landsby, og en flok udmarvede børn kunne endelig strække ben efter mere end fem dages togrejse. En af dem hed Kai og fra netop det sekund skiftede hans liv karakter. Han fik verdens kærligste plejeforældre og kom aldrig mere til at gå sulten i seng. Kai er stadig i Danmark – 60 år efter sin skæbnerejse fra Finland!

Kai var en særdeles lydlig syvårig. En dreng, der havde lært aldrig at stille nysgerrige spørgsmål til de voksne.

Så da hans moster en dag satte ham op i et tog, og det begyndte at rulle nordpå gennem de dybe finske skove, stadig uden at nogen fortalte ham, hvortil turen gik, af fandt Kai sig tavs og resigneret med sin situation.

Havde han kendt sandheden: at han var på vej mod et fjernt og fremmed sted, og at der skulle gå 17 år, før han genså sit land og sin mor, havde han næppe kunnet holde gråden tilbage. Men det var den lille dreng lykkeligt uvidende om, og han kom ikke til at fælde ret mange tårer hverken på køreturen eller i de næste mange år. Kai følte nemlig, han var havnet i det rene lykkeland. I et paradis ved navn Danmark!

Kai fandt hurtigt ud af, at han under ingen omstændigheder ville bytte sit nyfundne smørhul tilbage til det finske krigshelvede, han kom fra. Selv om det var dér, han havde både sin mor og sin storebror.

67-årige Kai Palomäki Schmidt, der er pensioneret viceskoleinspektør, bor stadig i Sønderjylland, som han har gjort det siden den sommerdag for 60 år siden, da han så den smukke landsdel for første gang. Dengang han var ét af 4.000 finske børn, der kom til Danmark for at blive fedet op efter de hungersnødslignende tilstande i deres hjemland.

Ludfattig

– Jeg voksede op som en ludfattig dreng, fortæller Kai. Min mor var blevet skilt fra min far i 1936, og nu boede hun sammen med min storebror Kalle og mig i et usselt fire gange

fire meters værelse i Helsinki-forstaden Malmi. Ved siden af boede andre familier under lige så sølle vilkår. Bortset fra at vi på ét punkt var heldigere end dem: Hvor de gik sultne i seng hver dag, gjorde vi det kun en gang imellem!

– Mor havde nemlig job på en restaurant, hvor vi to drenge havde en stående ordre på hver aften at snige os hen gennem de øde, mørklagte gader for at se, om der måske var lidt madrester, så vi kunne overvinde sulten en enkelt dag mere. Der var mange aftner, hvor vi måtte

Det vimlede med børn i det store tog, der sneglede sig først op til den svenske grænse ved Haparanda, så den endnu længere vej ned til Stockholm, hvor børnene for første gang skulle sove uden for toget. Næste morgen gik turen endnu længere sydpå.

I Haderslev standse- de toget endelig, og 102 børn blev sat af og ført op i forskellige busser. En time senere og næsten seks døgn efter sin korte afsked med sin mor, sluttede Kais lange rejse.

– Jeg befandt mig i en smuk og festlig

mennesker, der så både rare og meget glade ud. Mine plejeforældre, købmand Christian Schmidt og hans kone, Marie, havde kun én sorg i livet; at de ikke kunne få børn. Men nu havde Vorherre endelig opfyldt deres hedeste ønske og givet dem en søn. At jeg kun var til låns, havde de nemt ved at fortrænge, og at jeg var næsten otte år gammel, opfattede de kun som en fordel.

– For første gang i mit liv oplevede jeg at blive godt og grundigt forkælet. I mit ny hjem havde jeg et stort, flot værelse. Og alt det legetøj, jeg fik. I Finland havde jeg kun ejet to sammen- satte pinde med en abekatte-figur i en snor og en ridset bil uden baghjul, som jeg altid skulle have i hånden for at falde i søvn.

Men det, Kai trods alt nød mest, var, at

sidste halvdel af ægget til side. Men plejemor tog mig med ud i butikken og viste mig alle de æg, der lå, og forklarede mig, at jeg godt måtte få ét til, hvis jeg havde lyst!

– Havde jeg ikke vidst det før, så gjorde jeg det nu; jeg var kommet til Slaraffenland. Og dér ville jeg blive. Der gik ikke mange måneder, før jeg talte bedre dansk end finsk, og til sidst var mit gamle sprog sporløst forsvundet. Jeg kunne ikke længe læse brevene fra min mor og savnede hende efterhånden heller ikke ret meget.

En efter en blev finnerne i Hoptrup sendt tilbage, hvor de kom fra. Da en finsk dame fra Haderslev kom ud til købmandsgården i 1948 for at hende Kai, gemte han sig skræmt oppe på loftet og kom ikke frem før efter halvandet døgn.

– Måske havde da-

Storebror Kalle og Kai, mens de stadig var sammen i Finland.

nu var under uddannelse, ville det være helt uansvarligt at sende mig op til et land, hvis sprog jeg ikke forstod. Samme undskyldning brugte mine danske forældre, da jeg øjeblikkeligt efter realeksamen fortsatte på seminariet. Og taktikken virkede, jeg blev lærer og bagefter blev jeg både dansk statsborger og dansk soldat.

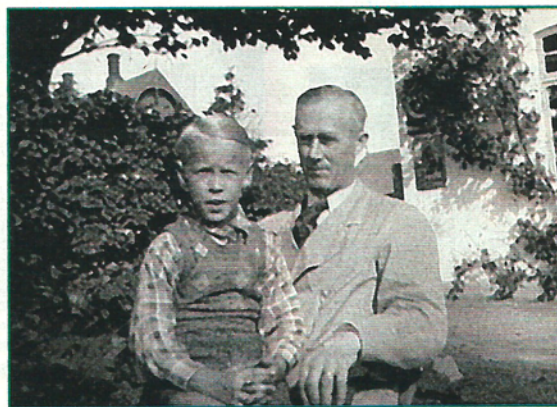
Forelsket blev Kai også. I en sød lærerinde. Hun hed Helga og ville meget gerne giftes med den unge mand fra det høje nord. Men ikke, før han havde genetableret kontakten til sin finske familie.

– Det rettede jeg mig selvfølgelig efter. Nu ses vi næsten hvert år, selv om jeg aldrig fik det samme nære forhold til Kalle og min mor, som før jeg rejste. En af grundene er, at de kun taler finsk, og det gør jeg desværre ikke.

– Det skammer jeg mig lidt over, for selv om jeg føler mig meget dansk, er jeg med årene blevet mere og mere stolt af mit finske blod. ■

Af
NIELS
BERG
Foto: Jerry
Bergman
og private

Kai og hans danske plejefar. Han blev så glad for Danmark og sine plejeforældre, at han ikke ville hjem igen.

der ikke længere var nogen bomber til at gøre ham forskrækket, og at han kunne gå møt i seng hver eneste aften.

– En morgen stod det første blødkogte æg, jeg nogensinde havde set, på bordet foran mig. Plejefar måtte vise mig, hvordan jeg spiste det. Aldrig før havde jeg smagt noget så vidunderligt, det var alt for lækkert til at skulle spises på én gang, syntes jeg og satte den

men ondt af mig og mine nye forældre; jeg ved ikke, hvordan det skete, men min mor må have accepteret, at jeg blev her, hvor jeg havde det så godt.

De to elskelige sønderjyder var desværre for gamle til at måtte adoptere Kai. Men de kunne gøre noget for at beholde ham, og det gjorde de.

– Så snart jeg var færdig med at gå i skole i Hoptrup, blev jeg sendt ind på realskolen i Haderslev. Da jeg

café-have bag bageriet i landsbyen Hoptrup lidt syd for Haderslev.

– Sammen med 14 andre små, lige så betuttede finner og en smågenert forsamlings af voksne, som talte et komplet uforståeligt sprog. Så fortalte en finsk tolk os, at vi i den nærmeste fremtid skulle bo hos hver sin danske plejefamilie, og at det var dem, som var kommet for at tage imod os.

Forkælet

– Lidt efter sjoskede jeg tavs ned ad gaden, hånd i hånd med to

– Det var Helga, der fik mig til at gense Finland og min mor efter 17 år. Nu føler jeg, det er mit andet land; i mange år skænkede jeg det sjældent en tanke!

gå hjem med tarme, der næsten hylede af sult.

Om morgenen den 2. juni 1942, dagen efter starten på skolerens sommerferie, dukkede børnenes moster Tynne op. Hun gav uden ret mange ord Kai en lille rygsæk på nakken og fulgte ham, efter at han havde kysset sin mor farvel, ned til lokalstationen. Da toget standse- de på hovedbanegården i Helsinki, spekulerede Kai over, om han monstro skulle ud på landet og holde sommerferie ligesom sidste år.